

Abstract:

This Master thesis aims to analyze Dutch-language literature with the topic of homosexuality in Czech translation, as well as the critical response to it. The research question of the thesis is based on the assumption that differences in the social attitudes towards homosexuality in various linguistic areas may lead to different approaches to treating the topic in the process of translation of literary works between these areas, or to differences in the critics and readers' approaches to these works, all of the above based on contrasts in the circumstances of social, scientific, cultural, political and legislative development. In the linguistic area characterized by a lower degree of social acceptability of homosexuality (i.e. the Czech-language area), an emphasis on the topic of homosexuality in literary works may be encountered as part of the critical response as opposed to the linguistic area with a higher degree of attained emancipation (i.e. the Dutch-language area). The shift in the reception of the work can be caused not only by intentional or unintentional techniques of the translator and by difference in the respective linguistic concepts, but also by extratextual strategies including the public presentation of the work. The research question is tested based on an analysis of three chosen works of Dutch-language literature which deal with the topic of homosexuality and which have been translated into Czech: *Pijpelijntjes* (Jacob Israël de Haan), *Twee vrouwen* (Harry Mulisch) a *Het derde huwelijk* (Tom Lanoye).

In the theoretical part, the most important social, scientific, political, legislative and cultural circumstances of both linguistic areas with regards to homosexuality are summarized with special attention to the development of literature. The most impactful literary authors, whose works have influenced social attitudes towards homosexuality, are taken into account. In the first half of the theoretical part, the shared cultural context of the Netherlands and the Dutch-speaking part of Belgium is discussed with all historical circumstances being linked to the three chosen literary works as well as their own importance in the context. The second half of the theoretical part offers a comparison with the Czech linguistic area with regards to the most striking differences from and parallels with the Dutch-language area.

The practical part deals with an analysis of the manners of portrayal of homosexual themes or motives in each of the chosen works. As part of the analysis, these manners of portrayal are juxtaposed in the respective original and the translation and the strategies of the translation are discussed. In the conclusion of each part of the analysis, special attention is given to the portrayal of and the reception of homosexuality beyond the translation itself, i.e.

in metatexts such as the critical response to the works and presentation texts, e.g. the dust jackets.

Abstract:

Het doel van deze masterscriptie is een analyse van Nederlandstalige literatuur met als thema homosexualiteit in de Tsjechische vertaling en van de kritische respons erop. De onderzoeksvraag is gebaseerd op de veronderstelling, dat verschillende sociale aanpakken ten opzichte van homoseksualiteit in diverse taalgebieden tot verschillen kunnen leiden in de benadering van dit onderwerp in de vertaling van literaire werken tussen deze gebieden, of eventueel in de benaderingen van de critici en de lezers ten opzichte van deze werken, namelijk op basis van verschillende maatschappelijke, wetenschappelijke, culturele, politieke en wetgevende ontwikkelingen. In het taalgebied dat wordt gekarakteriseerd door een lager niveau van de maatschappelijke aanvaarding van homoseksualiteit (d.w.z. het Tsjechische taalgebied) kan het thema van homoseksualiteit in degelijke werken meer belang worden toegeschreven dan in het taalgebied met een hoger niveau van de bereikte emancipatie van homoseksuelen (d.w.z. het Nederlandse taalgebied). De verschuiving in de ontvangst van de werken kan naast bewuste of onbewuste technieken van de vertaler en linguïstisch-conceptuele verschillen ook worden veroorzaakt door buitentekstuele strategieën, bijvoorbeeld door de publieke presentatie van deze werken. De onderzoeksvraag wordt beproefd op basis van een analyse van drie gekozen prozaïsche werken van de Nederlandstalige literatuur, die zich met het thema van homoseksualiteit bezighouden en die zijn vertaald in het Tsjechisch: *Pijpelijntjes* (Jacob Israël de Haan), *Twee vrouwen* (Harry Mulisch) a *Het derde huwelijk* (Tom Lanoye).

Het theoretische gedeelte biedt een samenvatting van de belangrijkste maatschappelijke, wetenschappelijke, politieke, wetgevende en culturele omstandigheden vanaf de late 19^e eeuw tot het heden in allebei de taalgebieden, die betrekking hebben met homoseksualiteit, met speciale aandacht voor de literaire ontwikkelingen. Er is rekening gehouden met de invloedrijkste literaire auteurs, wier werken de ontwikkeling van maatschappelijke benaderingen van homoseksualiteit hebben beïnvloed. De eerste helft van het theoretische gedeelte houdt zich bezig met de gedeelde culturele context van Nederland en het Nederlandstalige deel van België, en alle historische omstandigheden zijn verbonden met de drie gekozen literaire werken en de contextuele betekenis ervan. De tweede helft van het theoretische gedeelte biedt een vergelijking met een het Tsjechische taalgebied met speciale

aandacht voor de opvallendste verschillen én parallellen ten opzichte van het Nederlandstalige taalgebied.

In het praktische gedeelte zijn de manieren geanalyseerd waarop het thema homoseksualiteit of de hieraan verwante motieven zijn verbeeld in elk van de gekozen werken. Als deel van de analyse zijn deze manieren van verbeelding vergeleken in het origineel en in de vertaling met een commentaar op de strategieën van de vertaler. In de conclusie van elk van de afzonderlijke gedeelten over de werken is een speciale aandacht besteed aan de verbeelding en de ontvangst van homoseksualiteit buiten de vertaling zelf, d.w.z. in metateksten, bijvoorbeeld in de kritische respons op de vertaling en de presentatieteksten, onder meer het boekomslog.